

Изх. № 905/15.02.2018г.

ДО
Г-ЖА МИЛЕНА ДАМЯНОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ПО ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
КЪМ НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

УВАЖАЕМА Г-ЖО ДАМЯНОВА,

НАРОДНО СЪБРАНИЕ на РБ
EX. № ПГ-806-01-30
ПОЛУЧЕНО НА 15.02.2018г.

Във връзка с внесен на 26.01.2018г. в Народно събрание проект на ЗИД на Закона за кредитиране на студенти и докторанти (№ 854-01-3) от група народни представители от ПГ „БСП за България“, с настоящото изпращаме, от името на Управителния съвет на Асоциация на банките в България, становище на Асоциацията по законопроекта.

Според нас, ~~предложението за промени, които се съдържат в този законопроект, са нецелесъобразни~~ и бихме искали да подчертаем, че те не са обсъждани с АББ или банките, които в момента са сключили договори за такова финансиране на студенти и докторанти. Тъй като банките имат ключова роля за реализирането на тази утвърдена вече схема за подпомагане на обучението на студенти и докторанти, се надяваме, когато се обсъжда проекта в ръководената от Вас комисия да имаме възможност за участие и предварително благодарим за това.

Като оставаме с очакване за ползотворно сътрудничество,

С УВАЖЕНИЕ:

д-р ик. Ирина Марцева
Главен секретар на АББ

Приложение: съгласно текста – становище на АББ.

15.02.2018г.

Асоциацията на банките в България не приема в голямата им част предложените промени в законопроекта за изменение и допълнение на Закона за кредитиране на студенти и докторанти (ЗКСД) с вносител група народни представители от ПГ - БСП за България, особено с оглед факта, че проектът не е коментиран предварително с банковата общност, а банките имат ключовата важност за реализация на процеса по студентско кредитиране при съществуващата държавно гарантирана схема за това.

1. По предложението за промяна в чл. 5, ал. 4 от ЗКСД или § 2 от проекта, с което се постановява, че кредитите над 50 000 лв. се отпускат с поръчител на кандидатите по чл. 3, ал. 1 т. 2 от закона.

§ 2 от проекта считаме, че предложението за включване на поръчителство по кредити над 50 000 лева би променило цялостната схема и идея на студентското кредитиране. По-конкретно, според нас, се променя идеята на закона за осигуряване на държавна финансова подкрепа и гаранция при кредитирането на студенти и докторанти.

Подобно предложение не е приемливо, по начина по който е оформено, поради следните причини:

1. Изискването за обезпечаване с поръчителство на кредити над 50 000 лв. би утежнило работния процес по одобряването и последващото администриране на кредитите и би довело до увеличаване на разходите и необходимите ресурси от страна на банките;

2. Включване на поръчител в сделката ще утежни процеса на анализ на сделката, което най-вероятно ще доведе до неспазване на регламентирания в закона срок за сключване на договор с клиента след приемане на искането му;

3. Предложението налага и преразглеждане на процеса на отпускане/отказване на такива кредити, тъй като банката кредитор може и да не одобри предложени поръчител, т.е. следва да има такова основание за отказ на кредит. Ако банките следва да кредитират студенти по ЗКСД при различна степен на възможност да съберат вземането си, то следва да могат и да отказват такива кредити, както и да ги предоставят на различна цена. При тази схема се повишава риска, който банката носи, без да ѝ се дава възможност да определя самостоятелно цената, при която ще поеме този риск;

4. При наличие на поръчителство всяка банка ще прилага различни критерии за оценка на кредитоспособността на поръчителите и по този начин равнопоставеността на студентите, кандидатстващи в различните банки ще бъде нарушена;

5. Не са регламентирани редът и условията, при които ще се задейства държавната гаранция при наличието на поръчител, което може да се окаже сериозен проблем в събирането на вземанията на банките. Към момента е достатъчно представянето на изпълнителен лист. Ако целта, както е посочено в мотивите, е да се осигури по някакъв начин събирането на кредити на чуждестранни граждани, то изразяваме съмнения, че този ефект ще бъде постигнат чрез въвеждането на поръчителството;

6. По отношение на съдебните действия, с които е ангажирана банката, наличието на поръчител по договора за студентски кредит би довело до следните усложнения:

- За да се ангажира отговорността на поръчителя за целия размер на задължението и да се снабди кредитора с изпълнителен лист срещу него, трябва главният длъжник да бъде уведомен за предсрочната изискуемост на вземането по договора за кредит. Уведомлението трябва да бъде получено лично от длъжника. А това в повечето случаи с чуждестранни студенти е обективно

неизпълнимо, тъй като не е известен адресът им в чужбина. Възможно решение е да се предвиди присъединяване на съдлъжник, но при условие, че в Типовия договор за кредитиране на студенти и докторанти, сключван между Министъра на образованието, младежта и науката и банките, където се уреждат условията за плащане по държавната гаранция, се направят промени в посока да бъде достатъчно представителното само на изпълнителен лист срещу съдлъжника, за да се получи плащане по гаранцията и да не се изисква представяне на изпълнителен лист срещу главния длъжник;

- Наличието на поръчител по договора най-вероятно би довело до претенции от страна на МОН в изпълнителния лист/заповедта за изпълнение непременно да присъства и поръчителя, а може да има различни усложнения, поради които банката-кредитор да не може да се снабди с изпълнителен лист и срещу поръчителя - да не е български гражданин, да се намира в чужбина, да е починал. Доколкото това ще се яви задължителен елемент при претендирането на гаранцията, то би било и претекст за отказ при получаване на държавната гаранция, което не е приемливо за нас;

- Съгласно чл. 147 от Закона за задълженията и договорите, отговорността на поръчителя отпада с изтичането на 6 - месечен срок от настъпването на изискуемостта и непредприемането на съдебни действия срещу кредитополучателя. Съдът следя служебно за този срок и в случай на изтичането му, съдът ще откаже издаване на изпълнителен лист срещу поръчителя.

В обобщение считаме, че подобна промяна ще усложни предприемането на съдебни действия, ще доведе до затрудняване или до невъзможност банките кредитори в тези случаи да получават държавна гаранция, поради което настояваме такава промяна в закона да не се присма.

II. По предложението за промяна в чл. 20, ал. 1 от ЗКСД или ~~от~~ от проекта, където се предвижда промяна на максималния лихвен процент от седем процента на три цяло и петдесет стотни процента.

Намаляването на максималния размер на лихвата от 7 на 3,50 процента, според нас, е ~~нецелесъобразно~~ предвид цената на ресурса на банките и сложния процес по администриране и обслужване на този вид кредити (вкл. периодична отчетност пред МОН, засилен документооборот при предявяване на гаранцията и т.н.). Може да се каже, че предвижданата промяна на лихвения процент ще постави под въпрос икономическата обосновка за бъдещото участие на банките в програмата за кредитиране на студенти и докторанти.

По-подробно аргументите ни против предложението за промяна на максималния лихвен процент на 3,50% са, както следва:

1. Дългият срок на кредитите - с включените отсрочвания иgratisни периоди и 120 месечния период на погасяване достига 15-20 години. Студентските кредити, отпускани съгласно изискванията на ЗКСД, са дългосрочни, като се предвижда усвояване по време на обучението на студента 4-5 години и погасяване 10 години, като законът допуска в някои случаи удължаване с още 2 години, т.е. средната продължителност на кредита е в рамките на 15 години. При ценообразуването на кредитните продукти се включва, освен себестойността на продукта и всички произтичащи бъдещи рискове, които се поемат от банките за срока на кредита. Към настоящия момент цената на кредита е фиксирана за целия му срок, независимо от дългия срок на изплащане. Банките не предлагат кредитни продукти с толкова дълги периоди на фиксирана лихва. При ценообразуването на такъв тип продукт се калкулира ценова надбавка, която да покрива волатилността на пазара в продължение на минимум 15 години, като се:

- използва стойността на платимата премия за финансов инструмент за преобразуване на фиксираната лихва в плаваща такава за периода на кредита, за да се намали лихвения риск, предизвикан от дългия срок на фиксирана лихва при този вид кредити;

- използва измерител за надбавката върху пазарната лихва на привлечения ресурс за съответния дълъг времеви хоризонт, съобразена с индикатора за кредитния риск на България, поради факта че кредитите са гарантирани от държавата, т.е. не се завишава допълнително цената над кредитния риск на страната.

2. Променливостта на лихвените проценти на международните финансови пазари, откъдето се снабдяват с ресурс банките;

3. Неавтоматизирания начин на работа, включително осигуряване на информация за статуса на студента, за да може банката да вземе решение по искането за кредит, което оскъпява администрирането на процеса.

Според нас, обсъждания в посока намаляване на лихвения процент по студентските кредити биха могли да се волят само при промяна и на други параметри на схемата за кредитиране, например, осигуряване на ресурс по тези кредити от страна на държавата, преразглеждане на размера на премията за добро изпълнение, възможност за използване на плаващ лихвен процент. Като най-възможен вариант би бил осигуряването на дългосрочно финансиране от страна на държавата при договорен лихвен марж, при която ситуация ще се елиминира риска от промяна на стойността на ресурса за дългия срок на кредита.